

KESKKONNAMINISTEERIUM

LIFE IP CleanEST kommunikatsioonistrateegia (projekti tegevus A.1)

Tallinn 2020

Autor: Kaia Gil, Baltic ID

Aruanne on valminud LIFE IP CleanEST projekti raames, mida rahastavad Euroopa Komisjoni LIFE programm ja Eesti riik. LIFE programmi rahastusleping nr LIFE17 IPE/EE/000007. Aruanne kajastab autori seisukohti ja Euroopa Komisjon ei vastuta sisu kasutamise eest.

Sissejuhatus

Käesolev kommunikatsioonistrateegia on mõeldud kasutamiseks projekti LIFE IP CleanEST kommunikatsiooniga seotud tegevuste planeerimisel ja ellu viimisel ning see on valminud Keskkonnaministeeriumi tellimusel.

Strateegia on koostatud põhimõttel, et sellest saaks praktiline juhend ja abimaterjal projekti kommunikatsioonis, kirjeldades peamisi sõnumeid, siht- ja sidusrühme, nende ootusi ja hoiakuid seoses projekti reaalsete tegevustega ning sobivamaid kanaleid sõnumi juhtimisel. Strateegia sõnastab põhimõtted, millest kommunikatsioonis lähtuda ning annab ülevaate planeeritud kommunikatsioonimudelist järgneva 10 aasta jooksul. Strateegia sisaldab detailset kommunikatsiooniplaani aastaks 2020, mis viiakse ellu koos projekti partneritega. Iga järgneva aasta kommunikatsiooniplaan valmib sellele aastale eelneva kalendriaasta 30.novembriks.

Kommunikatsioonistrateegia koostamine hõlmas erinevaid etappe, millest kõige mahukam oli analüüsifaas. Viisime läbi kvalitatiivuuringu fookus-grupp meetodil, et kaardistada siht- ja sidusrühmade hirmud ja ootused, tänased hoiakud ja arvamused seoses keskkonna ja sellega seotud probleemistikuga laiemalt. Kaasasime fookus-grupp intervjuudesse inimesed Ida-Virumaalt ja Lääne-Virumaalt- piirkondadest, mis kõige enam LIFE IP CleanEST projektiga hõlmatud on, et saada võimalikult objektiivne tagasiside probleemi ulatusest.

Kvalitatiivuuringule lisaks viisime läbi põhjaliku meediaanalüüsi ning meediamonitooringu, et käsitleda objektiivselt tänast olukorda keskkonnaga seotud probleemide kajastamisel meedias ning elanike meediatarbimise harjumuste erisusi kõnealuses piirkonnas.

Analüüsisime ning kaardistasime, milline on erinevate sihtrühmade ootus projekti kommunikatsioonistrateegia koostamiseks ja kommunikatsiooniplaani ellu viimiseks. Tulenevalt uuringu- ja analüüsifaasist sõnastasime kommunikatsiooni strateegilised eesmärgid sihtrühmade alusel. Kirjeldasime, millised on projekti üldised sõnumid ning milline on sõnumi juhtimise ootus fookus- grupp intervjuudes osalejatelt saadud sisendi põhjal.

Kommunikatsioonistrateegia koostas kommunikatsioonibüroo Baltic ID. Strateegia koostamist juhtisid ettevõtte vanemkonsultant Kaia Gil ning konsultant Kaidi Reinart. Strateegia koostamine toimus perioodil august-oktoober 2019 vastavalt projektis seatud tähtaegadele.

Taust

LIFE IP CleanEST projekti eesmärk on parandada Ida- ja Lääne-Virumaa veekogude seisundit. Projekt katab ligi 240 000 hektarit, hõlmates ühtekokku 574 km ulatuses vooluveekogusid ja ligi 160 000 hektarit rannikuveekogusid.

Projekt kestab kümme aastat ja kogumaksumus on ligi 16,7 miljonit eurot. Euroopa Komisjon rahastab projekti 60%, Eesti 40% omaosalus rahastatakse SA KIK ja riigieelarve kaudu.

Erra jõe säng ja kaldad saavad 1,5 km pikkuselt jääkreostusest puhtaks. Erra jõe pigilaigud on kohati kuni poole meetri paksused. Pärast pigilaikude eemaldamist puhastatud alad tasandatakse ning jõelised elupaigad taastatakse. Erra jõgi on Purtse jõe lisajõgi pikkusega 21 km. Jõe suudmealal on Uhaku karstiaala ja Uhaku karstiaala allikad.

Erra jõe laiaulatuslikum reostamine sai alguse ajast, kui alustati põlevkivi kaevandamist ja töötlemist ning jätkus terve Nõukogude Liidu eksisteerimise aja. Jõgedesse juhiti puhastamata kujul kaevanduste ja keemiatööstuse heitveed koos suletud kaevanduste väljavooludega ning jõe põhja settis bituumenilaadne aine. Sellest tulenevalt on Erra jõe põhjasetted reostunud naftasaadustega ja kallastel on suured tahkestunud „pigiväljad“. Projekti valitud lõigus on reostus kõige intensiivsem. Kohtla-Nõmme endise rehvide remonditehase territooriumilt eemaldatakse umbes 1200 t õliseguseid jäätmeid ja saastunud pinnast.

Pahnimäe jääkreostusobjektile tehakse teostatavus-katse saastunud pinnase tervendamiseks. 340 m³ puhastatakse maa sees ilma välja kaevamiseta ning tegevuse käigus tuvastatakse sobiv tehnoloogia, ajakava ning maksumus kogu objekti puhastamiseks. Pahnimäe jääkreostusobjektile on pinnas ulatuslikult reostunud. Pinnast eemaldada ei saa, sest territoorium on kasutuses (YIT Infra AS). Sarnaseid tehnoloogiaid on Eestis kasutatud nii edukalt kui ka ootdustele mittevastavate tulemustega. Seetõttu on vajalik teha väiksemahuline praktiline eeltöö, mille põhjal saab lõplikku investeeringu mahtu planeerida.

Rakendatakse Soolikaoja tervendamise uurimuslikud meetmed. Tuvastatakse uuringuga Soolikaoja reostuskoormus ja survetegurid, töötatakse välja reostuse vähendamise meetmed. Soolikaoja on 7,5 km ulatuses tugevasti muudetud veekogum halvas ökoloogilises seisundis.

Likvideeritakse paise või rajatakse kalapääse vähemalt 6 kaladele ületamatul paisul. Viru alamvesikonda jäävatest 14 rändetakistusest valitakse projekti käigus tehtava teostatavusanalüüsi käigus välja 10 objekti, millel kalade läbipääsu tagamise lahendus töötatakse välja eelprojekti koostamiseni ning nendest vähemalt 6 rändetakistust projekti raames ka likvideeritakse. Teostatavusanalüüsil hinnatakse nii võimalikke kompromisslahendusi, tehniliste lahenduste sobivust, mõju ökosüsteemile ja ökosüsteemi teenustele.

Taastatakse lõheliste kudemisalasid ning taastatakse 10–15 jõelist elupaika kogupikkusega 10 km. 10 aasta vältel taasasustatakse regulaarselt lõhe ja meriforelli noorjärke taastatud elupaikadega jõelõikudesse, et luua isetaastuv lõheliste asurkond.

Teostatakse uuringud veekogude saastekoormuste ja saasteallikate väljaselgitamiseks ning edasiste meetmete kindlaksmääramiseks Eru-Käsmu lahe, Narva-Kunda lahe rannikuvete ning Kiviõli karjääriga seotud veekogude (Rausvere jõgi, Ojamaa jõgi, Sookraav, Hiiesoo peakraav) seisundite parandamiseks.

Projekti LIFE IP CleanEST rahastusleping sõlmiti Keskkonnaministeeriumi ja Euroopa Komisjoni vahel 14.12.2018. Projekti juhtpartneriks on Keskkonnaministeerium. Projekti partnerid on Keskkonnaamet, Keskkonnaagentuur, Keskkonnainspeksioon, Eesti Keskkonnauuringute Keskus, Eesti Geoloogiateenistus, Tallinna Tehnikaülikool, Eesti Maaülikool, Teaduskeskus AHHA, Eesti Rahvusringhääling, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, NGO Rivers Trust ja Viru alamvesikonda jäävad kohalikud omavalitsused.

Uuringu tulemused

Käesoleva kommunikatsioonistrateegia uuringufaasi eesmärgiks oli kaardistada siht- ja sidusrühmade hirmud ja ootused, tänased hoiakud ja arvamused. Seetõttu viisime läbi kvalitatiivuuringu fookusgrupi meetodil Lääne- ja Ida-Virumaa elanikega, keda projekti tegevused ja lõpptulemused peamiselt mõjutavad ja kelle elukeskkond projekti tegevuste toimel muutub.

Ajalooliselt on Ida- ja Lääne-Virumaa piirkonnad, mis on aastakümnete jooksul järjepidevalt ja süsteemselt keskkonnaprobleemidega tegelema pidanud. Hirmud ja eelarvamused keskkonnaga seotud teemades peegelduvad ka veel täna inimeste hoiakutes ja tagasisides.

Järgnevalt kirjeldame fookus-grupi intervjuudest tehtud peamisi järeldusi, mis annavad sisendi projektiga seotud kommunikatsioonitegevuste strateegilisel planeerimisel, sõnumite koostamisel ning elanike kaasamisel.

Kommunikatsioonistrateegia koostamiseks viisime läbi kaks fookus-grupp intervjuud Ida-ning Lääne-Virumaal. Üks grupi-intervjuu toimus Jõhvis ning teine Lüganusel, Erra jõe ääres, mis andis võimaluse vahetult saada tagasisidet inimestelt, kes on aastaid reostunud piirkonna äärealadel elama pidanud.

Keskkonnareostuse ajalooline pärand

Kuna Ida-Virumaa on möödunud kümnendite jooksul pidanud kokku puutuma mitmesuguste inimtegevuse tulemusel tekkinud keskkonnaprobleemidega, on kohalikud elanikud ka veel täna heitunud ning oma hoiakutes pigem negatiivsed ja äraootavad, mis puudutab projekti võimalikku edukat lõpptulemust- puhtamat, ilusat ja elusat, veekeskkonda.

Kohalikud teadvustavad, et nende elukeskkond on võrreldes ülejäänud Eestiga halvem ning reostunum. Mõned näited fookus-grupi intervjuudest:

„Kõik jõed on siin ära kuivanud“

„Tööstuslinnad otseses mõttes haisevad. Kui metsateed on ilusad, siis mida sa teed nendega, kui õhk on must. Tegeletakse välise kuvandi parandamisega, mitte sisuliste probleemidega.“

„Isegi õunad ei ussita siin“.

Näiteks on Erra jõe äärsed elanikud väga hästi kursis ajateljega, mis on seotud jõgede reostuse tekkimisega. Viidatakse juba pea 100 aasta tagusele ajale, kohalike sõnul hakati aastal 1933 Purtse jõkke laskma väikeste koguste kaupa pigi ja pruuni ollust, mis hävitas kogu jões elutsenud kala.

Keskkonna hoidmine ja inimeste enda aktiivsus

Uuringust selgus, et inimesed, kes elavad Ida- ja Lääne-Virumaal, peavad sealsetes maakondades elavaid inimesi keskkonnahoiu ja looduskeskkonna hoidmise teemade vähem teadlikumaks, kui seda on keskmine Eesti elanik. Samas ilmneb erisus ka nende

inimeste hoiakutes, kes elavad linnas või maapiirkonnas. Viimases elavad inimesed teadvustavad probleeme tugevamalt, kuna on veekogudega vahetus kontaktis.

Fookus-grupp intervjuud läbi viies palusime intervjuueeritavatel nimetada kõige suuremad keskkonnaga seotud probleemid ja väljakutsed, mis nende arvates vajavad kiiret sekkumist. Sageduselt leidsid ära mainimist järgnevad keskkonnaprobleemid: prügi, saastunud õhk, pinnas ja vesi. Samas nimetasid Erra jõe äärsed elanikud veereostust teistest enam ning tõid selle välja esimese suure probleemina.

Paraku selgus intervjuudest, et keskkonnakaitse ega loodust säästev igapäevane eluviis pole Ida-Virumaa elanike seas populaarne. Seda kirjeldab väga hästi üks antud vastustest: *„Siinne suhtumine on põlvkonna viga ja ainult peale kasvav uus põlvkond saab midagi muuta“.*

Fookus-grupis osalenud viitasid aktiivselt võimalusele kaasata ja informeerida senisest enam nooremat põlvkonda, kelle suunas teha teavitustööd võimalustest parandada sealset elukeskkonda. Noortele Erinevate tegevuste ja õppeprogrammide välja töötamist peavad enamik fookus-grupis osalenuist väga oluliseks: *“Keskkonna inimesed võiksid minna kooli ja rääkida, mis on plaanis. Juba noortele rääkida ja kutsuda talgutele.”*

Inimeste enda aktiivsusest rääkides selgus, et võetakse sõna sotsiaalmeedias, kus teravalt keskkonnareostusest kõneldakse, ent reaalsete tegevusteni jõutakse harva. Näiteks kirjeldab üks osalenu: *“Kohalikud võtavad palju sõna sotsiaalmeedias, sealt kritiseeritakse. Aga keskkonnasõbralikke liikumisi siin ei ole. Riidest poekotile vaadatakse viltu.”*

Samuti eristus fookus-grupis kaks vastandlikku arvamuste gruppi- on need, kes leiavad, et keskkonnaprobleem on tõsine ja mastaapne, samas on arvestatav hulk ka neid, kes keskkonnale ei mõtle: *“Mina sellele (keskkonnaprobleemidele) ei mõtle, ei viitsi”*. Maal elavad inimesed vastandavad end linnaelanikele, kuna nemad on vähemuses. Omakorda on lahkavumused ka nende inimeste vahel, kes vahetult veekogude reostusprobleemiga kokku puutuvad. Need, kes peavad probleemiga tegelemist oluliseks, vastanduvad neile, kes leiavad, et pole mõtet vanade probleemide juurde pöörduda, kuna asjad ei muutu.

Kommunikatsioonikanalid

Koostöös meediaagentuuriga analüüsisime Ida-Virumaa elanike meediatarbimist, et saada aru suure vene keelse elanikkonnaga piirkonna meediakanalite eelistusi.

Traditsioonilistest meediakanalitest on populaarsemad TV (kaugelt kõige tarbitavam), välimeedia ja seejärel võrdväärselt Internet ja Raadio. Kanalitest juhivad edetabelit TV3 ja Kanal 2 ning venekeelses meediast PBK, NTV ja RTR. Mis eristab Ida-Virumaad olulisel määral ülejäänud Eestist, on otseposti populaarsus. Sotsiaalmeedia ning eriti Instagram, on aktiivselt kasutuses ja populaarne ka 25+ elanikkonna hulgas.

Lisaks meediaagentuurilt saadud sisendile, küsisime ka fookus-grupi osalenute käest, milliseid kanaleid nemad tarbivad ja milliseid kasutavad, et end infoga kursis olla. Selles infoväljas leidsid märgiti ära üleriigiline meedia ehk tuntud online- väljaanded Delfi, Postimees, ERR. Samuti mainiti Põhjarannikut, mida loetakse ja mille usaldusväarsust kahtluse alla ei seata.

Ühe olulise võimalusena, mida kindlasti kommunikatsioonis hõlmame, on elanikele tasuta jagatavat valla- ja linnalehed. Selle kohta öeldi näiteks nii: *“Virumaal on väga oluline tasuta meedia, sest väikeste asulate KOV-id on läbi hammustanud, et nad peavad ise midagi tegema selleks, et inimesed midagi tarbiksid. Seetõttu nad saadavadki lehte koju.”* Seda tehes peame olema ettevaatlikud, et elanikud ei käsitleks uudisväärtuslikku infot propagandana. Hind propaganda ja selle kergeusklikuks ohvriks langemise ees peegeldus inimeste ühe hirmuna ja hoiakuna väga teravalt.

Mida kindlasti arvesse võtta, on Venemaa meediakanalite lai kasutus sealse piirkonna elanike hulgas.

Ootused kommunikatsioonile

Kõige olulisem eesmärk, mille kommunikatsioonistrateegia sõnastab, on leida viis, kuidas avalikkusel ning kohalike kitsamas sihtrühmas oleks tunne, et nüüd tõepoolest tehakse päriselt midagi ära. Selle sõnastasid inimesed, kes fookus-gruppides osalesid.

Inimesed, kes on projektiga lähedamas kokkupuutes (Virumaa elanikud ning Erra jõe ääres elavad inimesed), ootavad, et projektiga seotud protsessid oleksid läbipaistvad ning nad saaksid lihtsalt aru, mida tehakse ning miks ja millal. Inimeste skeptilisust ning äraootavat hoiakut aitabki tasandada järjepidev ja kaasav kommunikatsioon, mille peamine eesmärk on informeerida ja selgitada. Kohalike arvates ei piisa sellest, kui nad loevad kord aastas ajalehest, mida tehakse, vaid nad ootavad otsesuhtlust ning võimalust

kaasa rääkida. Nad selgitavad seda ootust järgnevalt: *“Kui ei tea, mida tehakse, siis nii mõnigi ootab, et seda jõge või järve ei puudutaks. Oodatakse, et neid kaasatakse, et avalikke arutelusid oleks rohkem. Rahvaga oleks vaja kohtuda igas etapis, pidevalt peab käima ja rääkima.”*

Meediamonitooringu tulemused

Selleks, et kaardistada kanalid, mis eelkõige keskkonnaga seotud teemasid on avaldanud ning saada teada, millised on peamised teemast huvitunud ajakirjanikud, kes strateegiaga hõlmatud valdkonda on kajastanud, viisime läbi meediamonitooringu. Võtsime aluseks kolm erinevat käsitlust ja märksõna, mille alusel meediakajastusi analüüsida.

Esimesena kaardistasime märksõnade kogumi, mida valitud perioodil uurisime. See koosnes järgmistest sõnadest: kalandus, reostus, jäätmed, vooluveekogud. Periood, mida vaatlesime, oli 01.06-2019-20.09.2019. Pea nelja kuu meediamonitooring annab piisava ülevaate, et saaksime kaardistada peamised kanalid, tonaalsuse ja ajakirjanikud, kes valitud märksõnade teemal on kajastusi avaldanud.

Järgmisena analüüsisime märksõnade paari „Erra jõgi“ ning vaadeldav periood oli 01.06.2018-23.09.2019. Siinkohal on oluline välja tuua, et aluseks võetav ajaline määratlus oli pikemaajalisem, kuna eeldasime, et Erra jõe kohta on kajastusi oluliselt vähem võrreldes eelneva, erinevatest märksõnadest koosneva analüüsi juures. Seetõttu valisime pikema perioodi, et saaksime võimalikult objektiivse meediapildi nimetatud jõega seotud kajastustest.

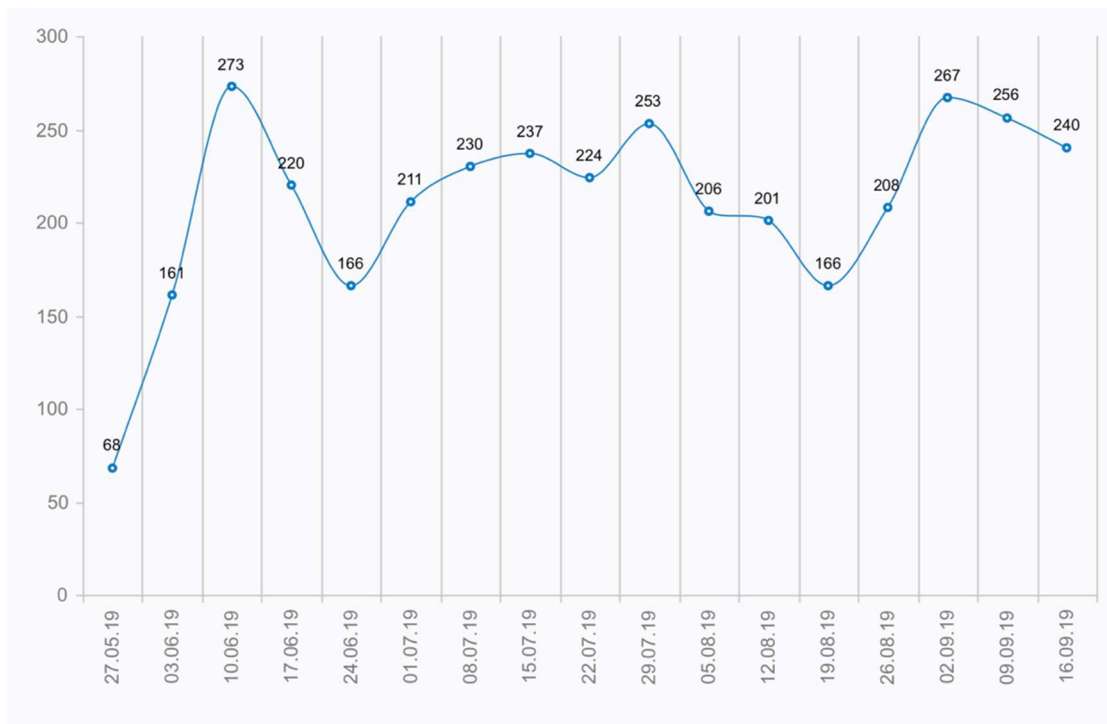
Viimasena vaatlesime meediamonitooringus sõnade paari „Purtse jõgi“. Purtse jõe valisime analüüsitavaks objektiks seetõttu, et Purtse jõgi on juba veekogu, mida teise projekti raames juba puhastatakse ning teadsime strateegiat koostama hakates, et Purtsega seotud kommunikatsioon on osaliselt toimunud.

Järgnevalt on välja toodud monitooringu peamised tulemused analüüsitavate märksõnade kaupa.

Kalandus, reostus, jäätmed, vooluveekogud

Ajavahemikul **01.06.2019 - 20.09.2019** ilmus ajakirjanduses kokku **3586** artiklit, mis puudutasid teemasid **Kalandus, keskkonnareostus, vooluveekogude tervendamine, jäätmed**.

“Kalandus, reostus, jäätmed, vooluveekogud” kajastuste dünaamika:

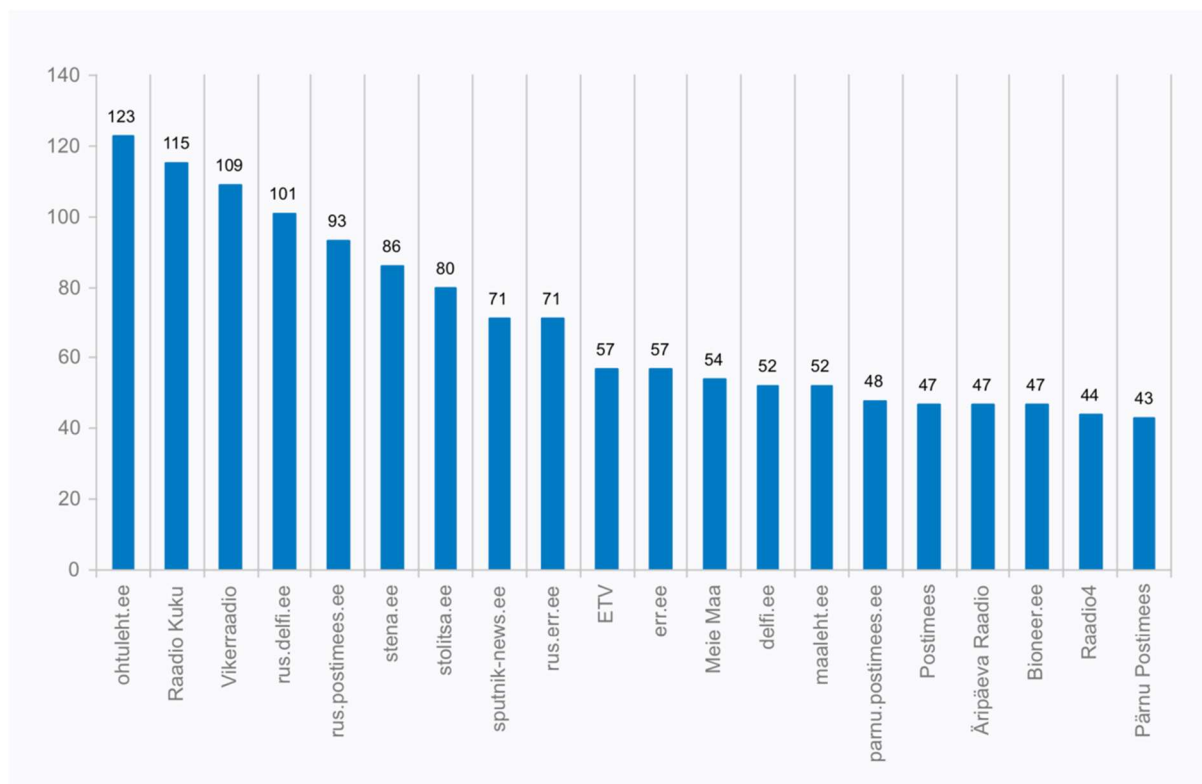

Perioodil 1.06.2019-20.09.2019 moodustus meediamonitooringu põhjal meediakajastuse konteksti iseloomustavatest märksõnadest järgmine **sõnapilv** nende märksõnade kohta.

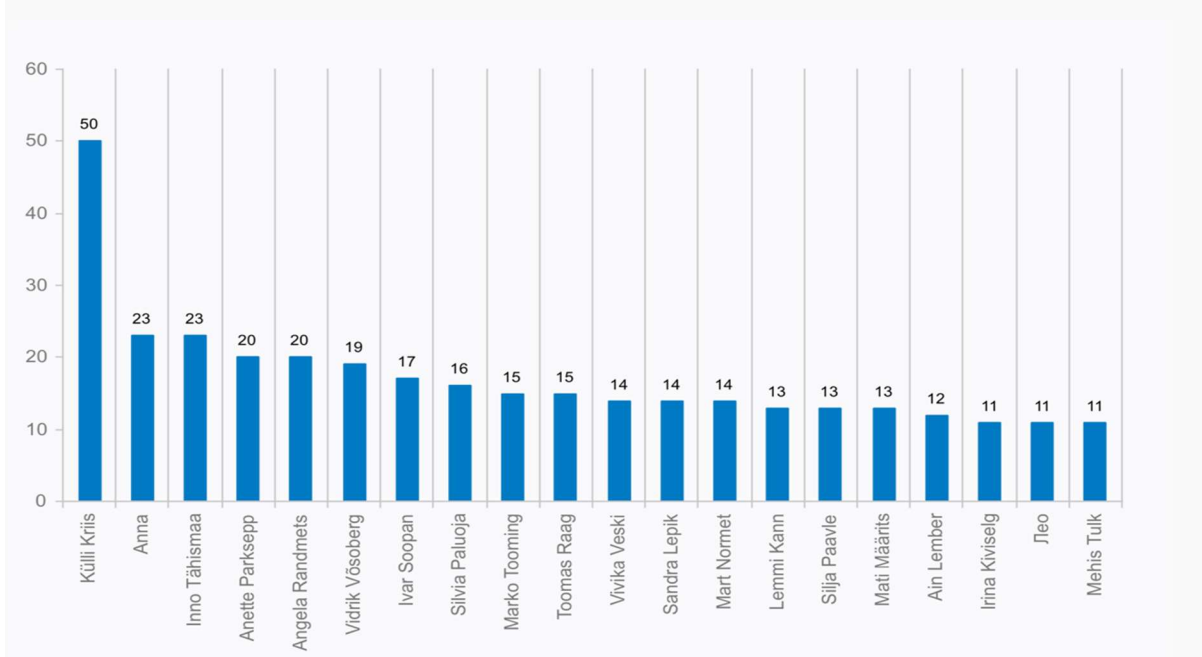

Analüüsiperioodil 01.06.2019 - 20.09.2019 esinesid vaadeldavad märksõnad positiivse üldfooniga lugudes 622 korral, negatiivse fooniga lugudes 222 korral ning 1210 korral oli üldfoon neutraalne.

Ajavahemikul 01.06.2019 - 20.09.2019 oli kõige aktiivsem meediakanal ohtuleht.ee 123 kajastusega. Järgnesid Raadio Kuku 115 kajastusega ning Vikerraadio 109 kajastusega.

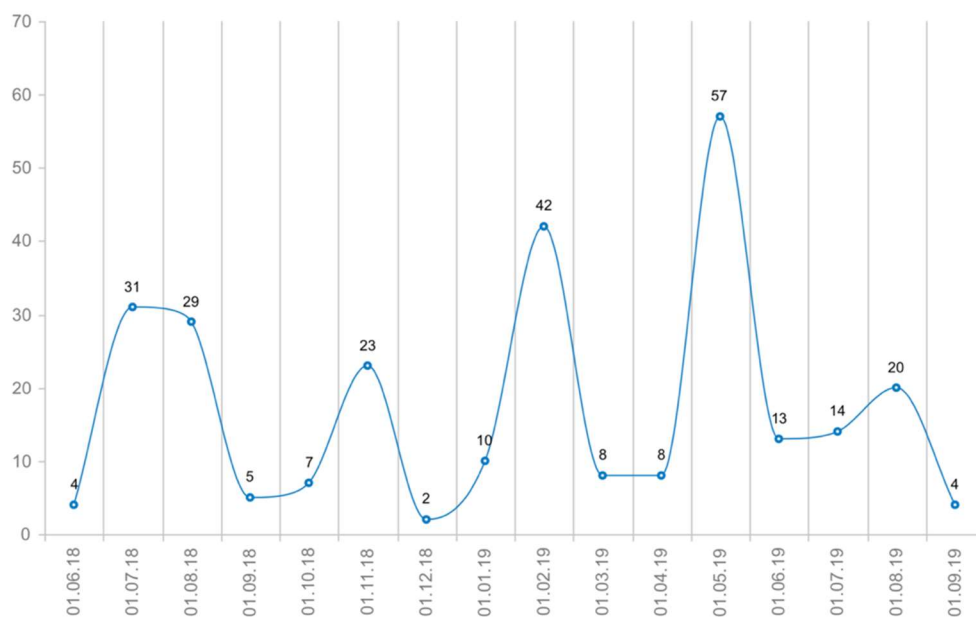
Autoritest oli analüüsiperioodil **01.06.2019 - 20.09.2019** kõige aktiivsem **Külli Kriis**, kelle sulest ilmus kokku **50** artiklit.

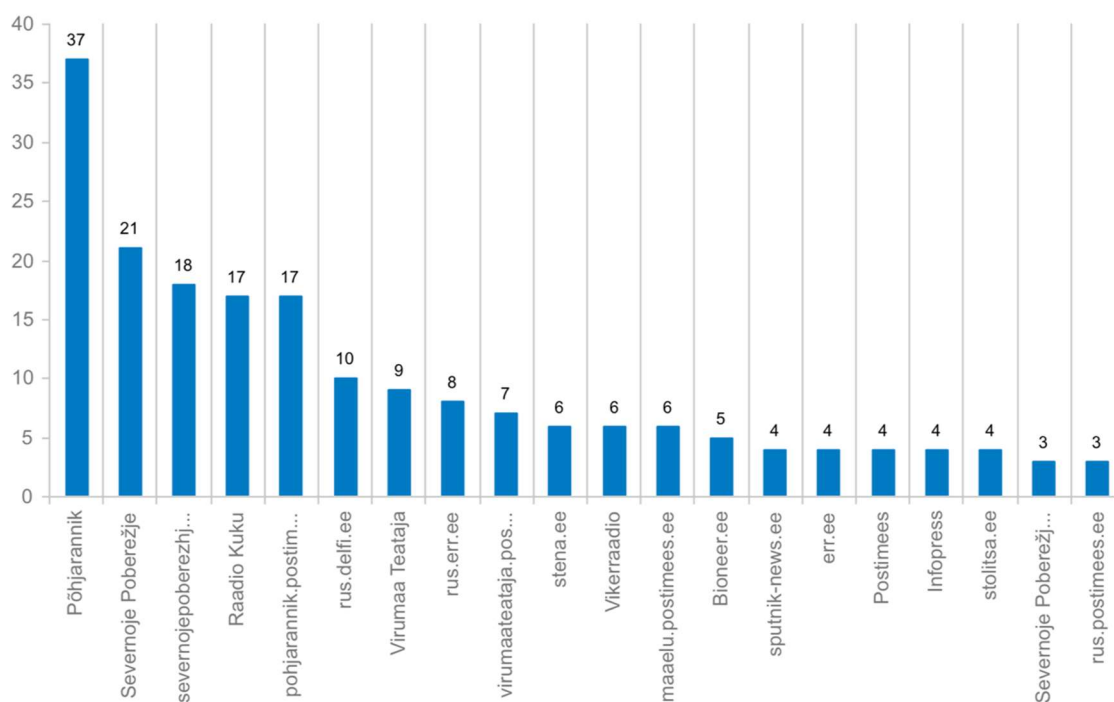
Purtse jõgi

Ajavahemikul **01.06.2018 - 23.09.2019** ilmus ajakirjanduses kokku **277** artiklit, mis puudutasid teemat **Purtse jõgi**.

Purtse jõe kajastuste dünaamika:

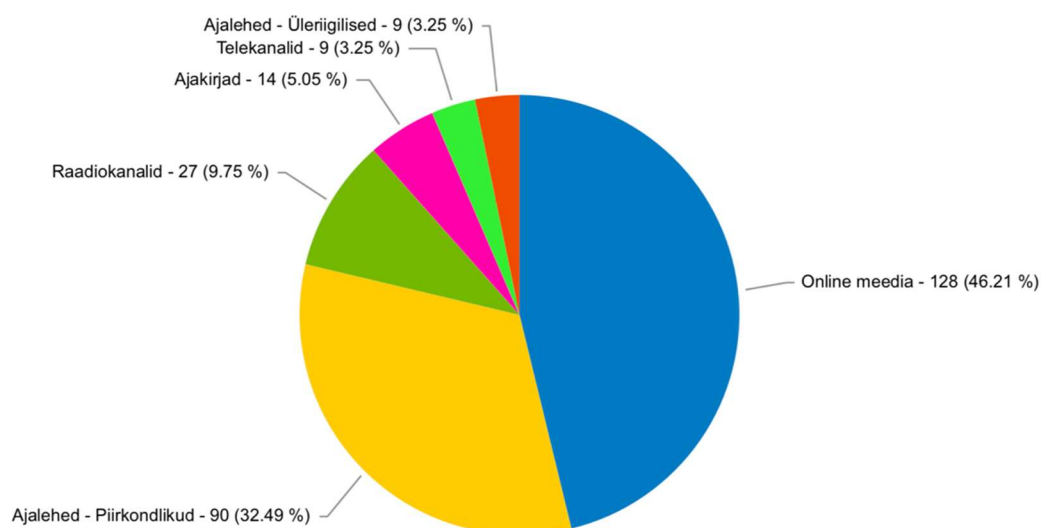

Perioodil 1.06.2018-23.09.2019 moodustus meediamonitooringu põhjal meediakajastuse konteksti iseloomustavatest märksõnadest järgmine sõnapilv Purtse jõe kohta:

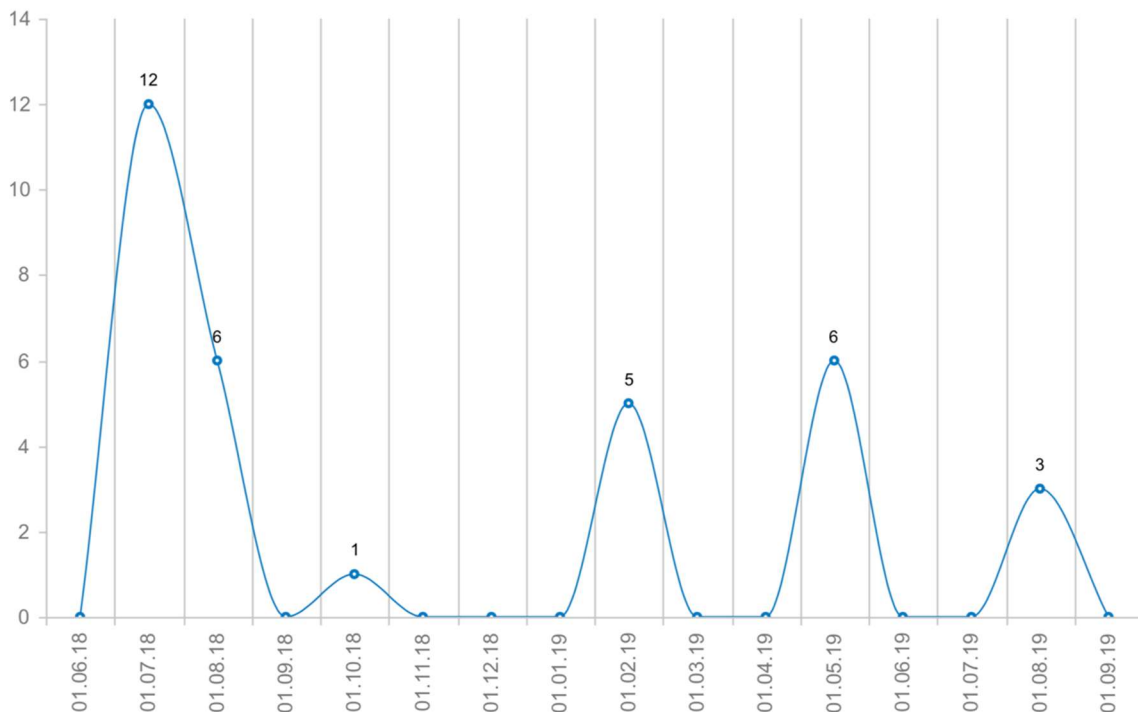

Autoritest oli analüüsiperioodil **01.06.2018 - 23.09.2019** kõige aktiivsem **Külli Kriis (Põhjarannik)**, kelle sulest ilmus kokku **30** artiklit. Järgnesid **Sirle Sommer-Kalda (Põhjarannik)** **14** artikliga ning **Erik Gamzejev (Põhjarannik)** **10** artikliga.

Kajastuste meediatüüpidest on pilt järgnev:

Ajavahemikul **01.06.2018 - 23.09.2019** ilmus ajakirjanduses kokku **33** artiklit, mis puudutasid teemat **Erra jõgi**.

Analüüsiperioodil **01.06.2018 - 23.09.2019** esines **Erra jõgi** positiivse üldfooniga lugudes **1** korral, negatiivse fooniga lugudes **0** korral ning **14** korral oli üldfoon neutraalne.

Ajavahemikul **01.06.2018 - 23.09.2019** oli kõige aktiivsem meediakanal **Põhjarannik 8** kajastusega. Järgnesid **Severnoje Poberežje 6** kajastusega ning **severnojepoberezhje.postimees.ee 3** kajastusega.

Autoritest oli analüüsiperioodil **01.06.2018 - 23.09.2019** kõige aktiivsem **Külli Kriis**, kelle sulest ilmus kokku **14** artiklit.

Kajastuste meediatüübid jagunevad järgnevalt:

Kokkuvõte meediamonitooringust

- Lisaks *online*-kajastuste laiale hulgale paistab Erra ja Purtse jõe kajastuste puhul silma traditsiooniline meediatüüp- kohalikud paberväljaanded.
- Üldistel keskkonnateemadel on enim kajastusi olnud Õhtulehes. Erra ja Purtse jõe puhul kohalik väljaanne Põhjarannik.
- Külli Kriis on ajakirjanik, kes keskkonna teemadel kõige enam kirjutanud. Seda teades saame teda kaasata ka meie projekti kommunikatsiooni planeerimisse.

Kokkuvõte analüüsifaasist

- Inimeste hoiakutes valitseb kaks peamist arvamust: keskkonnaga seotud probleemid on tõsised vs „mind ei huvita“;
- Ida-Virumaal ei ole keskkonnakaitse ega loodust säästev igapäevane eluviis populaarne. Selline hoiak ja eelarvamus piirab aga kommunikatsiooni;
- Kohalikku omavalitsust ei nähta koostööpartnerina, püsib mentaliteet meie versus nemad;
- Ministeeriumit ei tajuta koostööpartnerina;
- Puudub usaldus, et kõik planeeritavad projektiga hõlmatud veekogud puhtaks saavad, sest selleks lihtsalt ei jagu raha;
- Juhul, kui kohalik elanik ise aktivist ei ole, siis vajalikku infot ega kaasatust ta ei leia;
- Keskkonnakaitse on piiratud sihtrühma „probleem“;
- Maapiirkonnas elavad inimesed tajuvad, et see on nende probleem ja linnainimesed ei tunne selle vastu huvi;
- On inimesed, kes arvavad, et Ida-Virumaa tehakse maavaradest tühjaks ja antakse seejärel Venemaale;
- Kohalikud kardavad huvitatud osapoolte ärihuve ja pelgavad, et kõik on kõigiga äriliselt seotud, mistõttu ei ole projekt objektiivne.

Kommunikatsiooni põhisõnumid

Kommunikatsioonisõnumid lähtuvad hetkel teada olevast infost projekti kohta. Vastavalt projekti sisulisele edenemisele, tuleks kommunikatsioonis kasutatavad sõnumid üle vaadata ja vajadusel neid täiendada ning ajakohastada.

Hetkel planeerime kommunikatsioonis järgmisi üldisi sõnumeid:

- CleanEST on mastaapne algatus ja teistele taolistele projektidele Euroopas pretsedenti loov pilootprojekt;
- CleanEST projekti abil selgub, kas ja kuidas saab veekogude puhastamiseks kasutatavaid võimalusi rakendada Euroopas ning Eestis laiemalt;
- Eesti loodus on meie visiitkaart laias maailmas, nüüd on meil võimalus äratada ellu see, mis inimtegevuse tulemusena on lakanud eksisteerimast;
- Eesti puhas loodus ja puhtad veekogud on meie kõigi ühisosa;

- Projekt parandab veekogude seisundit ning toob neisse tagasi elu;
- Eesti loodus ja selle säilitamine on meie kõigi ühine eesmärk, mitte piiratud sihtrühmale vajalik tegevus;
- Puhastatud veekogudesse pöördub tagasi kala, mis loob uusi võimalusi turismi ja ettevõtluse arendamiseks, luues samal ajal uusi töökohti;
- Projekti kommunikatsioon põhineb kaasamise ja informeerimise põhimõttel.

Siht- ja sidusrühmad, sõnum

Sihtrühm	Eesmärk/ootus	Sõnum	Kõneisik/võimalused
Teised Euroopa riigid	Näidata Eestist keskkonna alase teadlikkuse eestkõnelejana, kes tegeleb uute võimaluste rakendamisega looduse säilitamisel.	Eestis läbi viidav mastaapne veekogude puhastusprojekt on esimene projekt Euroopas, mis sillutab teed teistele edukatele projektidele. Eesti kogemusel põhinevad <i>case-study</i> õppetunnid ja reaalsed tulemused aitavad suurendada teiste riikide teadlikkust ja oskusi reostunud veekogude puhastamisel.	Kõneisikuna peame kaasama inimese poliitilisel tasandil, kes kõnetaks ka välismeediat ja aitaks tõstatada teema rahvusvahelises meedias.
Laiem Eesti avalikkus	Teavitada keskkonnaga seotud probleemidest, võimalusest lahendada reostust arvukates Ida-ja Lääne-Virumaa veekogudes. Teadvustada probleemi ja näidata lahendusi.	Eesti loodus ja keskkond on oluline osa meie identiteedist, sest Eestit teatakse kui ühe puhtama keskkonnaga riiki maailmas. Eesti looduse käekäik sõltub meist kõigist ja see on meie kõigi ühisosa. Keskkonnareostus t on võimalik peatada ning tuua	Keskkonnaminister, Keskkonnaministeeri umi esindada, projekti sidusrühmade ja koostööpartnerite esindajad, mõjuisikud, kes kõnetavad nii noori kui vanu. Keskkonnateadlikud tuntud inimesed. Kohalikud mõjuisikud, kel on endal side piirkonnaga, mis

		reostunud veekogudesse tagasi elu ja ilu. Puhas loodus on Eesti visiitkaart väljapool kodumaa piire.	võimaldab suuremat mõjusust ja tugevamat sõnumi jõudmist sihtrühmani.
Projektiga hõlmatud piirkondade laiem elanikkond (Ida-Virumaa, Lääne-Virumaa elanikud)	Teavitada Ida- Virumaa ja Lääne- Virumaa elanikke sellest, et keskkonnaprobleem piirkonnas eksisteerib ja tehakse reaalseid samme selle vähendamiseks. Näidata läbi kaasamise ja informeerimise, et Euroopa ja Eesti hoolivad piirkondadest, mis on ajalooliselt seisnud silmitsi tõsiste keskkonnaprobleemi dega ning keskkonnahoid on oluline teema, mitte vaid ühe Eesti piirkonna piiratud probleem. Vähendada kohalike inimeste hirme ning suurendada nende teadlikkust ning juhtida hoiakuid.	Veekogud on kaotanud oma algupärase ilme ja nendes pulbitseva elu. CleanEST pakub sellele ühe võimaliku lahenduse. Projekti kaasatud veekogud saavad kas osaliselt või täielikult puhtaks ning neisse tuuakse tagasi elu. Keskkonnahoid on oluline teema, meist kõigist sõltub see, kas ja kui kaua loodus meie ümber säilib. Puhas loodus meelitab Eesti elanikke tegelema siseturismiga, mis loob töökohti ja elavdab piirkonna majandust.	Valitsuse ja Riigikogu tasemel kõneisikud, kes annaksid teemale kaalu. Kohalikus elus mõju omavad piirkonna endised või praegused elanikud. Keskkonnahuvilised inimesed ja keskkonna teemadel tuntud kõneisikud, kes ei esindaks vaid poliitikat, vaid oleksid tunnustatud ja õigustatud inimesed rääkima kaasa keskkonnateemadel. Koostööpartnerite – ja sidusrühmade esindajad.
Mitte-eestlased	Suurendada mitte- eestlaste teadlikkust keskkonnaprobleemi dest ja veekogudes levinud reostusest. Tuua mitte-eestlased ühtsesse, keskkonnavalasessesse inforuumi, eestlastega.	Meil kõigil on oma osa keskkonna hoidmisel ja säästmisel, et ka tulevastel põlvedel oleks võimalik Ida- Virumaal elada. Kogu Eesti hoolib Ida-Virumaa loodusest ja see ei ole vaid ühe kitsa sihtrühma ja	Venekeelset elanikkonda kõnetavad inimesed, nii poliitikud kui muude elualade esindajad.

		piirkonna elanike isiklik mure, kuidas keskkonnaprobleeme vähendada. Ida-Virumaa on oluline osa Eesti terviklikkusest, sh selle loodus. Hoiame üheskoos loodust enda ümber. Kui säästame loodust, annab see võimaluse uute töökohtade tekkeks.	
Linnaelanikud Ida-Virumaal ja Lääne-Virumaal	Suurendada nende teadmisi keskkonna teemadel. Lükata ümber valearusaamad justkui veekogude reostus puudutab vaid inimesi, kes elavad probleemse piirkonna vahetus läheduses. Kutsuda neid aktiivselt kaasa rääkima ja osalema projekti etappides, kus inimeste tagasiside on väärtuslik ja vajalik. Näidata, et keskkonna teemad on olulised ja neist peaks kõva häälega julgema rääkida.	Veekogud on aastakümnete jooksul olnud üheks reostuse alaks, kuhu inimtegevus on jätnud traagilised tagajärjed. Nüüd on võimalus seda muuta ja tuua tagasi elu veekogudesse. Keskkonnaprobleemid puudutavaid meid kõiki, ka inimesi linnas. Kõikide inimeste tagasiside ja soov kaasa lüüa puhtama ja kestvama looduse nimel on oodatud ja vajalik. Peame üheskoos säilitama loodust ja puhtaid veekogusid. Kui me nüüd ei reageeri ja midagi ette ei võta, võib varsti juba hilja olla.	Projektiga hõlmatud asutuste kõneisikud, kohalikud mõjuisikud.

Kitsama piirkonna elanikud, kes on vahetus kokkupuutes projektis hõlmatud veekogudega (elavad selle vahetus läheduses) ja elavad sageli maapiirkondades	Kaasata reaalselt kohalikke inimesi projekti tegevuste planeerimisse ja anda neile võimalus kaasa rääkida, aidata, kaasa lüüa. Teha järjepidevat ja läbipaistvat selgitustööd projekti tegevustest ja erinevatest etappidest. Vähendada inimeste hirme, mis on seotud projekti tegevustega.	Keskkond meie ümber saab puhtamaks ja tervemaks. Kohalike arvamus on oluline ja seda arvestatakse. Kohalike teadmisi ja valmisolekut kaasa lüüa hinnatakse. Projekti tehakse selleks, et kohalikke ümbritsev keskkond oleks kvaliteetsem elukeskkond, kus inimesed tunnevad end turvaliselt ning kus loodus on elus. Puhas ja terve keskkond on oluline teema kogu Eesti jaoks.	Keskkonnaministeeriumi ja koostööpartnerite kõneisikud, inimesed, keda projekt mõjutab, kohalikud mõjuisikud, kes saavad ise projekti tulemusena mõjutatud.
Keskkonnateadlikud inimesed	Kaasata keskmisest enam keskkonnateadlikke inimesi, nagu näiteks loodusfotograafid, kommunikatsiooni tegevustesse. Informeerida ning kasutada neid kõneisikutena, sest nende arvamus omab kaalu. Kinnitada neile, et loodus ja selle hoidmine on kogu Eesti prioriteet.		
Kalurid	Suurendada kalurite teadlikkust projekti tulemusest. Rõhutada kalapüügi olulisust piirkondade ajaloos ning tulevikus.	Ida- ja Lääne-Virumaa veekogud, mis on ajalooliselt olnud kalastuspiirkonnad, saavad tagasi elu	

		ja kalapüük on taas võimalik	
Kooliõpilased	Kaasata, informeerida ja julgustada noori veelgi enam kaasa rääkima keskkonna ja selle hoidmise teemadel. Rõhutada, et nendel on võimalus muuta piirkonna suhtumist loodusesse ning kujundada nende hoiakuid.	Loodus on meie kõigi ühisosa, noored on sihtrühm, kes saavad muuta seda, kuidas uus generatsioon suhtub loodusesse ja vastavalt ka tegutseb.	Õpetajad, noorte hulgas mõjusad isikud, noored ise.

Ohud kommunikatsiooni eesmärkide saavutamisel

Kuna projekti sisulise kestuse pikkus on 10 aastat, on üks võimalik oht kommunikatsioonis, et avalikkuse ja oluliste siht- ning sidusrühmade informeerimine ja kaasamine ei ole järjepidev. Samuti on võimalikud ohud:

- Avalikkusele jääb projekt sisuliselt kaugeks ja seda nähakse ühe piirkonna piiratud probleemina, mis laiemat käsitlust ei vaja;
- Partnerite paljususest tulenev võimalus, et kommunikatsioon hakkab toimuma ilma tsentraalse juhtimiseta ning seetõttu kaob strateegiline sõnumi juhtimine;
- Vene keelse elanikkonnani jõudmine piiratud sõnumiga.

Kommunikatsioonis kasutatavad kanalid

Blogi

Kuna projekti kestus on 10 aastat, loome ühtse ja järjepideva infokanali blogi näol, kus hakkame vähemalt kord kuus jagama infot projekti kulgemise ja etappide kohta. Projektiga seotud blogi annab võimaluse avatult ja objektiivselt rääkida ise sellest, millised tööd on käimas, mida plaanitakse järgmisena tegema hakata. Ühtlasi annab see võimaluse avalikuks kommentaaride-küsimuste esitamiseks ning neile vastamiseks, et kõik, kes soovivad, saaksid esitada tagasisidet, jagada enda mõtteid jne.

Otsekohtumised sihtrühma esindajatega

Projekti algaasis ning sisulise edenemise etappides plaanime mitmeid kohtumisi elanikega, kes on vahetus kontaktis projektiga hõlmatud piirkondadega. Taolised kohtumised annavad võimaluse kujundada projektist õige arusaam, vähendada kohalike inimeste hirme ja saada nende otsest tagasisidet. Nagu ilmnes fookus-grupp intervjuudest, on kohalikud väga valmis kaasa rääkima ning neile tuleb see võimalus kindlasti anda. Kohalike kaasamine on aluseks edukale kommunikatsioonile ja projektile.

Kindlasti peavad kohtumised sihtrühma esindajatega muutuma regulaarseks ning vastav periood võiks selguda just kohalike tagasisidest esimesel taolisel üritusel. Siis selgub, kui tihti nad sooviksid ministeeriumi ja teiste koostööpartnerite esindajatega kohtuda ning millises vormis nad ise seda ootavad. Ettepanek, et kohtumised toimuksid iga uue sisulise tööliini alguses.

Video

Projekti tutvustamiseks valmib 2019. aasta sügisel video, mille eesmärgiks on läbi kohaliku sihtrühma esindaja loo anda edasi veekogude reostamise ajalugu, hetkeseis ja tulevik ehk see, mis CleanEST projekti tulemusena muutub. Tegemist on paari minutilise lühivideoga, millest valmivad erineva pikkusega versioonid, mida saaks lisaks traditsioonilistele meediakanalites kasutada ka sotsiaalmeedias. Klipp on nii eesti kui vene keelne.

Traditsiooniline meedia

Paralleelselt video valmimisega, planeerime esimese suurema laine kommunikatsioonitegevusi traditsioonilises meedias, mis toetaksid video sõnumit ja eesmärke. Traditsiooniline meedia jääb regulaarseks suhtlusvahendiks nii laiema Eesti avalikkuse kui kitsama sihtrühma esindajatega. Koostöös ERR-iga kavandame eraldi kommunikatsioonitegevused vastavalt projekti sisulisele edenemisele. Teeme koostööd nii üle- Eestiliste väljaannete kui kohaliku perioodikaga.

Sotsiaalmeedia

Kasutame sotsiaalmeediat, mis aitaks kinnistada projekti kommunikatsioonisõnumeid ja eesmärke. Kaardistame Lääne- ja Ida-Virumaa valdade, külade, kogukondade Facebook kommuunid, mis on sealsete elanike jaoks üheks arvestatavaks kommunikatsiooni kanaliks. Sotsiaalmeedia laiema sihtimisega suudame jõuda ka detailsemate sihtrühmade esindajateni, et ka nemad oleksid teadlikud projekti kulgemisest.

Otsepost

Fookus-grupp intervjuust selgus, et Ida-Virumaal on täna endiselt populaarne otsepost. See annab võimaluse anda projekti algfaasis infot, mida hakatakse sealsete veekogude jaoks ära tegema, mis muutub keskkonna jaoks ning kuidas tegevustesse on planeeritud elanikud kaasata. Otseposti alternatiivina saame kasutada kohalike olulisi häälekandjaid väljaannet Panorma, Põhjarannik ja Virumaa Teataja.

Koolitunnid

Koostöös piirkonna koolidega planeerime kaasata kooliõpilasi teavitussõsse, et nad aitaksid muuta kohalike inimeste suhtumist keskkonnaga seotud küsimustesse ja oleksid eeskujuks looduse hoidmisel. Läbi laste kaasamise ja harimise saame mõjutada ka nende vanemate teadlikkust ja hoiakuid.

Koostöö blogijatega

Planeerime koostööd blogijatega, kes annaksid samuti enda kanalites infot projekti kohta. Neid kaasates jõuame laiema avalikkuseni, et tutvustada projekti laiemat eesmärki- olla pilootprojektiks ülejäänud Euroopale taoliste reostuste tõrjumisel.

Koostööpartnerite kanalid

Kuna projektiga on hõlmatud väga lai koostööpartnerite võrgustik, kasutame kommunikatsioonis ka nende kanaleid ja nende kõneisikuid. Saame kommunikatsioonis näidata projekti mastaapsust läbi suure kaasatuse. Koostöös partneritega lepime kokku kommunikatsioonimudeli, kuidas sõnumitele suuremat mõju anda ja kaasata võimalikult palju Eesti inimesi.

Lisad:

1. Lisa 1. Kommunikatsiooniplaan 2020
2. Lisa 2 Kommunikatsioonistrateegia ja tegevuskava 2021